Att avbilda en inventering

0:149

S C H A L

Forsa ting.
Hangvar.

Kypertvariation.

Storlek: Bredd 155 cm., längd 163 cm., frans 12 cm.

Teknik och material: Kypertvariation i 8 skaft.
Varp: 2-tr. handspunnet ullgarn, 7 tr. = 1 cm.,
Inslag: 2-tr. handspunnet ullgarn, 8 tr. = 1 cm.

Varp- och inslagsordning: 60 tr. svart, 8 tr. vitt, 4 tr. svart, 8 tr. vitt, 60 tr. svart, 32 tr. vitt, 24 tr. svart, 32 tr. vitt = 1 rapport.
Vävd i hel bredd. Frans av varp och inslag.

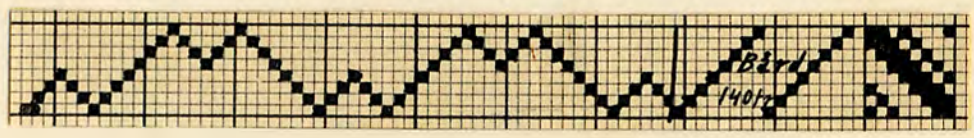

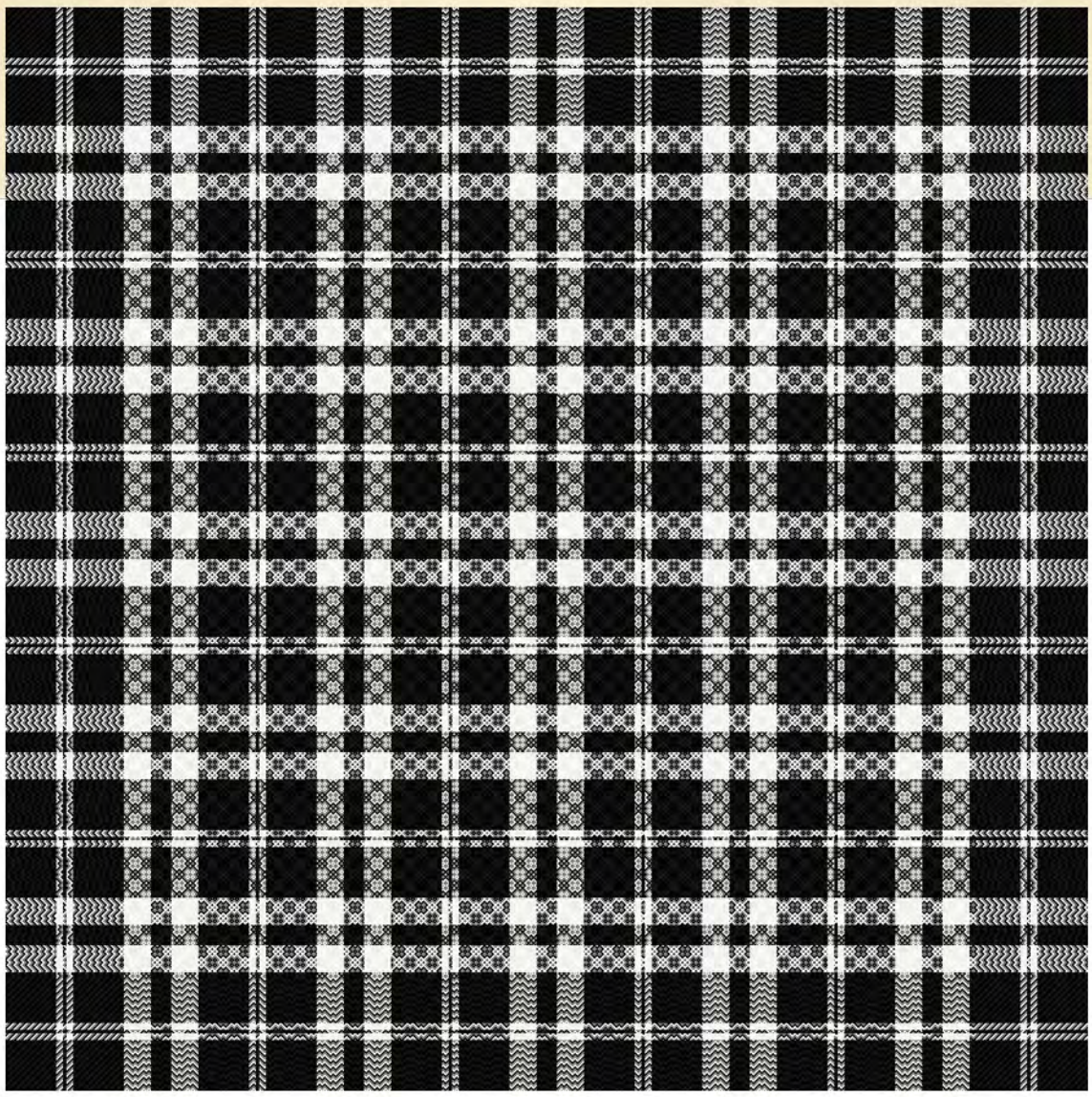

En miniutställning i Gotlands Fornsals café

Det följande sidorna är en dokumentation av en utställning **Att avbilda en inventering** som visades på Gotlands Fornsal sommaren och hösten 2001.

Det är alltså inte en virtuell utställning, för en sådan skulle ha fordrat annan programvara än den jag har tillgänglig.

Utställningen var en första del i ett mer omfattande inventerings- och presentationsprojekt när det gäller schalarna i Gotlands Läns Hemslöjdsförenings arkiv.

Visby den 6 november 2001

Åsa Martinsson

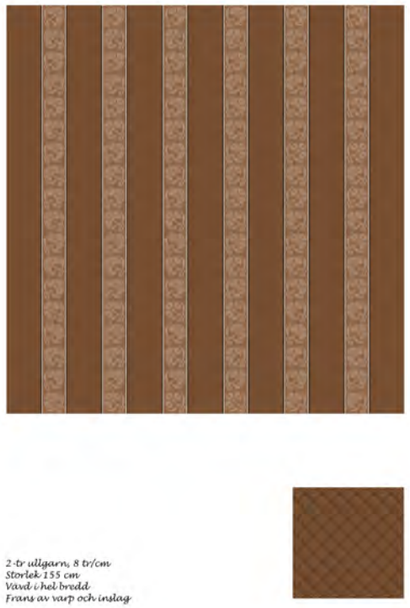

2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 155 cm
Vävd i hel bredd
Frans av varp och inslag

O.454
2-tr ullgarn, 7 tr/cm
Storlek 168 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

O.457
2-tr ullgarn, 9 tr/cm
Storlek 162 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av desideria Wahlby

O.432
2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 150 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av desideria Wahlby

Utställningen är producerad av Åsa Martinsson

Analyserna och bilderna har utförts med programmen WeavePoint och Complex Drafting

O.456
2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 158 cm
Vävd i två längde

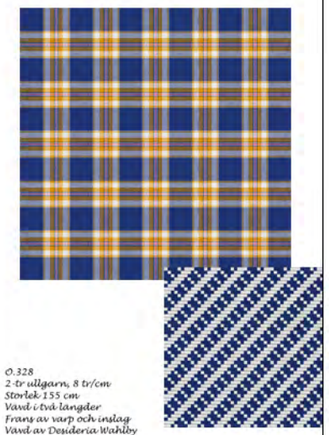

O.328
2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 155 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

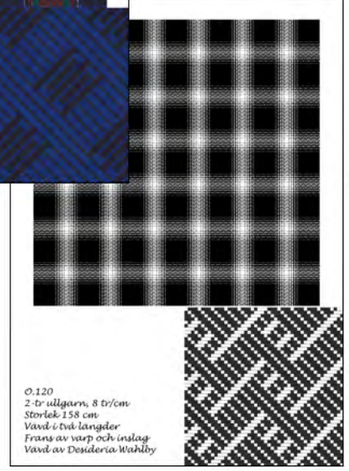

O.120
2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 158 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

O.433
2-tr ullgarn, 9 tr/cm
Storlek 164 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

O.458
2-tr ullgarn, 7 tr/cm
Storlek 152 cm
Vävd i två längde
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

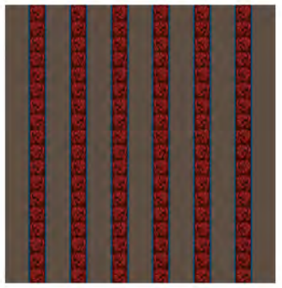

Wilhelmina Burkander i Hörne vävde schalar i kypertvariationer med linggående rutor i den set. Mönstren hämtade hon från Lovisa Nylanders vävbok. Hon vävde schalar i hel bredd. Hennes vävstol var utrustad med 4 fram skaft och 36 mönsterskaft.

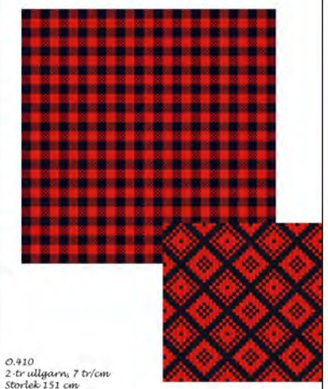

O.410
2-tr ullgarn, 7 tr/cm
Storlek 151 cm
Vävd i hel bredd
Frans av varp och inslag
Vävd hos Lagergrens, Rommunds i Havdhem
Vävstol med ryckverk

En nyvävd schal

O.143
Kypertvariation i 8 skaft
2-tr ullgarn, 7 tr/cm
Vävd i hel bredd
Frans av varp och inslag
1996 fanns den på Gåsemora på Fårö

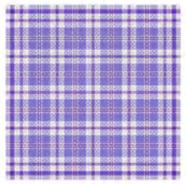

Rester av Nokangarn gav färg åt den nyupptäcka schalen. Den tatare kvalitén gav en rapport till-

Inredning av hörnet och bindningen visad som trådar.

Att avbilda en inventering

När det vävda föremålet med tiden har försvunnit och inventeringskortet är det enda som finns kvar – har gör man ag då en bild av föremålet?

För sextio år sedan gjorde Gotlands Läns Hemslöjdsföreening en inventering av det textilbestånd som då var minst femtio år gammalt. Hemslöjdsrörelsen ville lyfta fram "det arts-typiska" i det folkliga hantverket och få fram förebilder för ny slöjd. Inventeringen utsöljer tre grupper av vävnader: damasten, bolstervaren – och schalarna.
En av ser stora kortonger innehåller 460 registerkort över schalar. Schalarna är ingående analyserade och beskrivna. Korten innehåller noggranna uppgifter om varp- och inslagsfärger. Flera kort har skvaveller eller foton
– fast bara på en bit av schalen.

Många uppteckningar har inte någon bild – endast anteckningar om bindning, solvning och uppknytning.
Det är då datorprogramm et kan konstruera vävnaden och skriva ut bilden. Den tekniken har använts här för att avbilda ett personligt urval ur inventeringen. Ett urval som präglats av fascination över vävverskornas tekniska kunnighet på slutet av 1800-talet.

Av de 460 schalarna är endast 123 vävda på fyra skaft. 288 är vävda på åtta skaft. Dessutom anges att 34 schalar vävts med 16 och 20 skaft. Variationen av bindningar och vävmetoder är imponerande.

Efterlysning

Det finns anteckningar om att de mångskaftade kypertvariationerna vävts
"i damastvävm ed 1 tr i stygn och 4 skafts avbindning." En ny analys, med hjälp av datorprogrammet, visar att de mångskaftade schalarna går att vävra på fyra grundskaft och med en dragnuttning på 4-7 mönsterskaft. Troligen har även en del av de 8-skaftade schalarna vävts på samma sätt.
På Gotland har man vävt damast efter Ekemmarks vävbok och Lovisa Nylanders vävbok har varit spridd. Men i dessa böcker beskrivs inte den här metoden. Verkliga vävverskorna hämtade sin teknik återstår att undersöka.
Om någon har mitt detta någonstans vore jag tacksam för ett tips.

Åsa Martinsson info@weave.nu

Desideria Wahlby i Åbäg hade lärt sig den utvävning hos Hjördis Anders i Visby. De flesta schalarna med kypertvariationer vävts i damastvävnad har hos utfört på 1870-80-talet. Hon vävde den i hel bredd. De är mycket vävvävda och skarven synskuggnpat. Flera av de schalarna är orthlåde här, tillsammans med en bild av bindningen.
Desideria Wahlby vävde också tvärmönstrade schalar i kypertvariationer – botten vävd i en bindning och randema i en annan.

S.372
2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 165 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

O.435
2-tr ullgarn, 15 tr/cm
Storlek 159 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

O.360
2-tr ullgarn, 22 tr/3 cm
Storlek 147 cm
Vävd i hel bredd
Frans av varp och inslag
Troligen vävd hos mamsell Lange

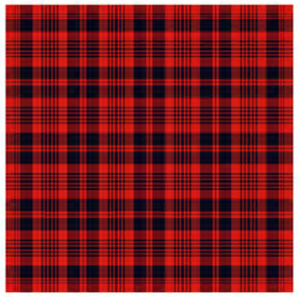

O.399
2-tr ullgarn, 26 tr/3 cm
Storlek 157
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag

O.446
2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 160 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Troligtvis vävd av Desideria Wahlby

O.439
2-tr ullgarn, 7 tr/cm
Storlek 168 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 160 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag

Att avbilda en inventering

När det vävda föremålet med tiden har försvunnit och inventeringskortet är det enda som finns kvar – hur gör man sig då en bild av föremålet?

För sextio år sedan gjorde Gotlands Läns Hemslöjdsförening en inventering av det textilbestånd som då var minst femtio år gammalt. Hemslöjdsrörelsen ville lyfta fram ”det orts-typiska” i det folkliga hantverket och få fram förebilder för ny slöjd. Inventeringen urskiljer tre grupper av vävnader: damasten, bolstervaren – och schalarna.

En av sex stora kartonger innehåller 460 registerkort över schalar. Schalarna är ingående analyserade och beskrivna. Korten innehåller noggranna uppgifter om varp- och inslagsfärger. Flera kort har akvareller eller foton
– fast bara på en bit av schalen.

Många uppteckningar har inte någon bild – endast anteckningar om bindning, solvning och uppknytning.

Det är då datorprogrammet kan konstruera vävnaden och skriva ut bilden. Den tekniken har använts här för att avbilda ett personligt urval ur inventeringen. Ett urval som präglats av fascination över väverskornas tekniska kunnighet på slutet av 1800-talet.

Av de 460 schalarna är endast 123 vävda på fyra skaft. 288 är vävda på åtta skaft. Dessutom anges att 34 schalar vävts med 16 och 20 skaft. Variationen av bindningar och vävmetoder är imponerande.

Efterlysning

Det finns anteckningar om att de mångskaftade kypertvariationerna vävts ”i damastväv med 1 tr i stygn och 4 skafts avbindning.” En ny analys, med hjälp av datorprogrammet, visar att de mångskaftade schalarna går att väva på fyra grundskaft och med en dragrustning på 4-7 mönsterskaft. Troligen har även en del av de 8-skaftade schalarna vävts på samma sätt.

På Gotland har man vävt damast efter Ekenmarks vävbok och Lovisa Nylanders vävbok har varit spridd. Men i dessa böcker beskrivs inte den här metoden. Varifrån väverskorna hämtade sin teknik återstår att undersöka.

Om någon har mött detta någonstans vore jag tacksam för ett tips.

Åsa Martinsson ***aa.martinsson@m-e.se***

Desideria Wahlby i Alskog

hade lärt sig damastvävning hos Björkanders i Visby. De flesta schalarna med kypertvariationer vävda i damastvävstol har hon utfört på 1870-80-talen. Hon vävde dem i halv bredd. De är mycket välvävda och skarven syns knappast. Flera av de schalarna är avbildade här, tillsammans med en bild av bindningen.

Troligtvis har hon vävt de flesta schalarna som är vävda på detta sätt.

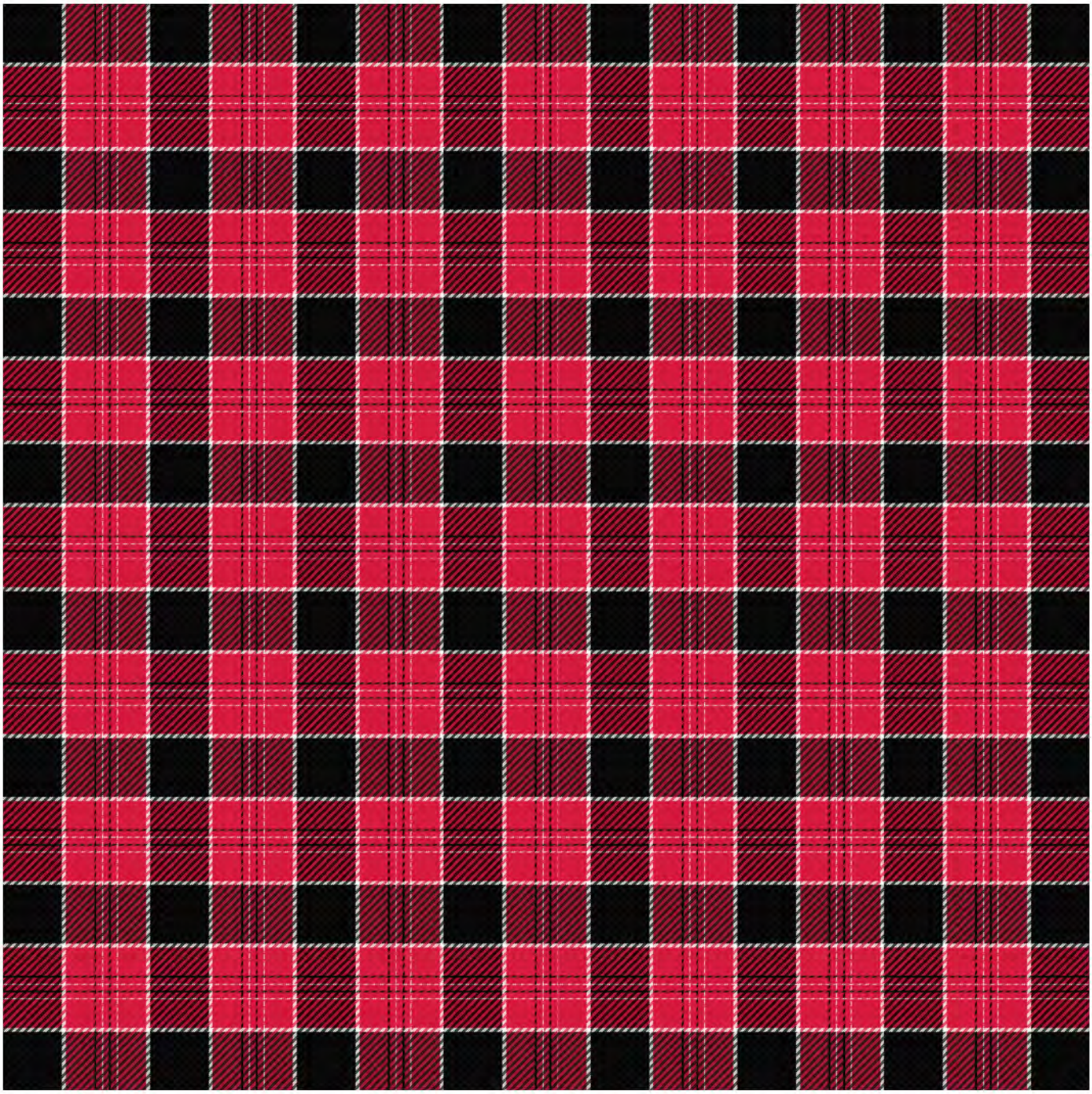

O.435
2-tr ullgarn, 15 tr/cm
Storlek 159 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

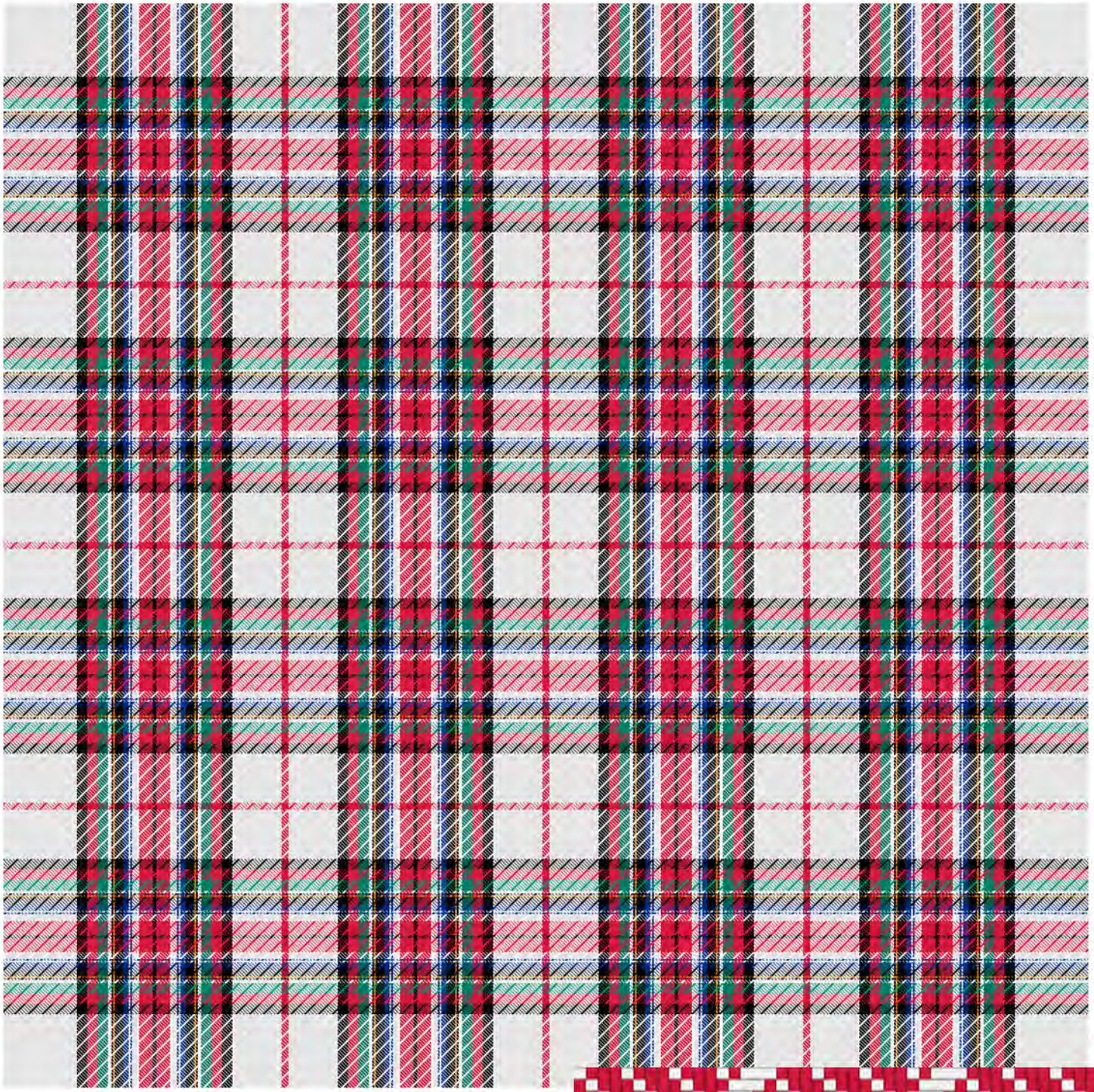

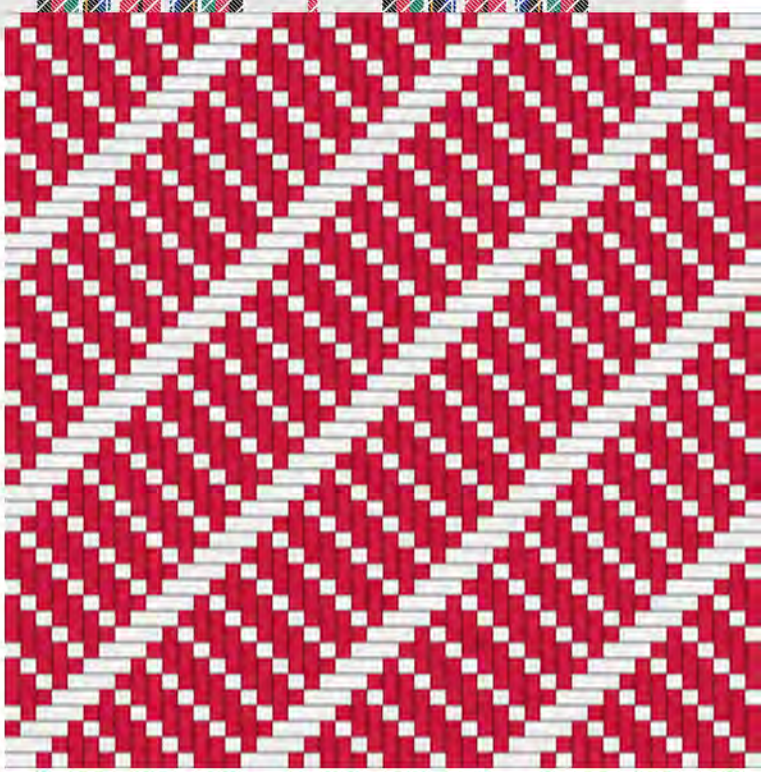

O.433
2-tr ullgarn, 9 tr/cm
Storlek 164 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

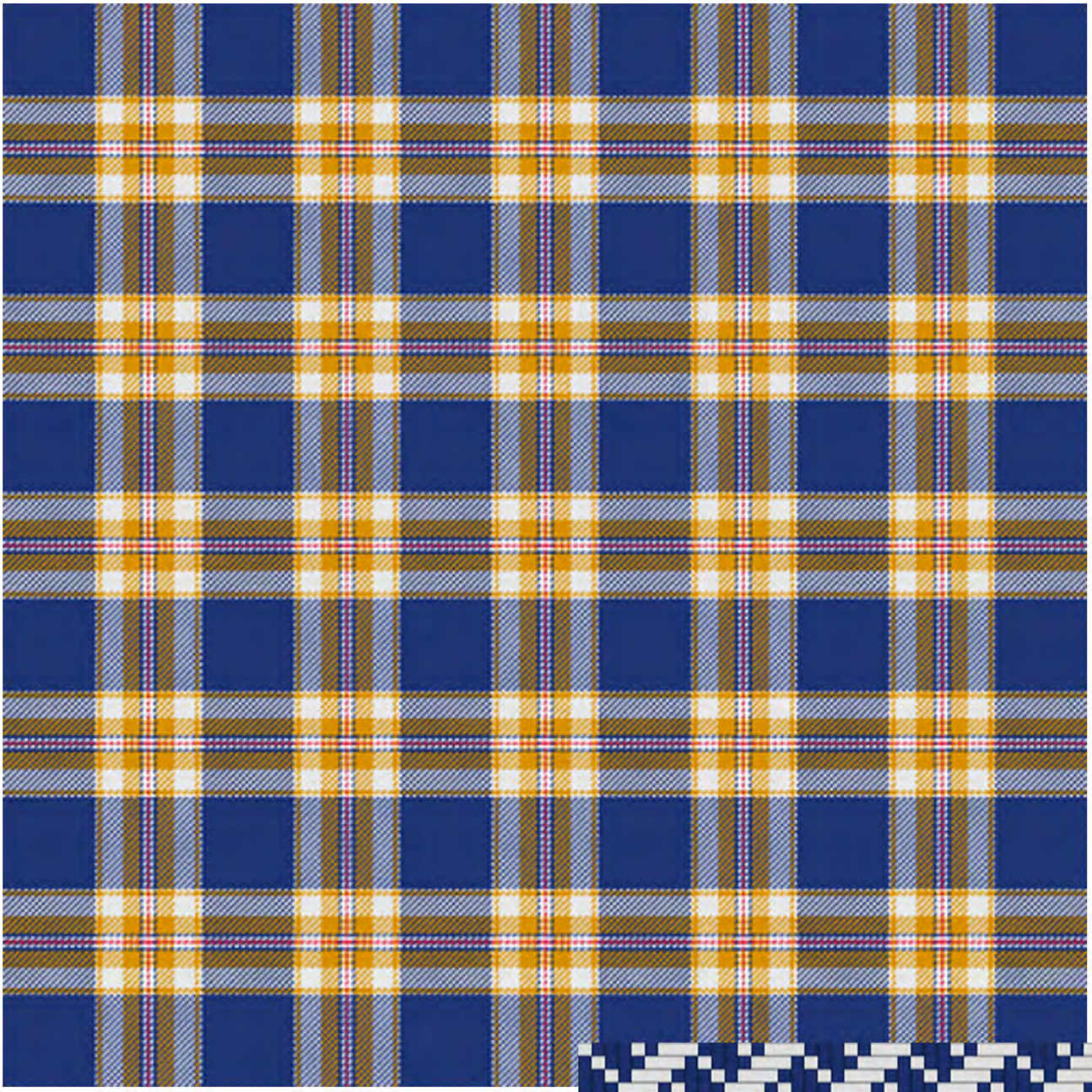

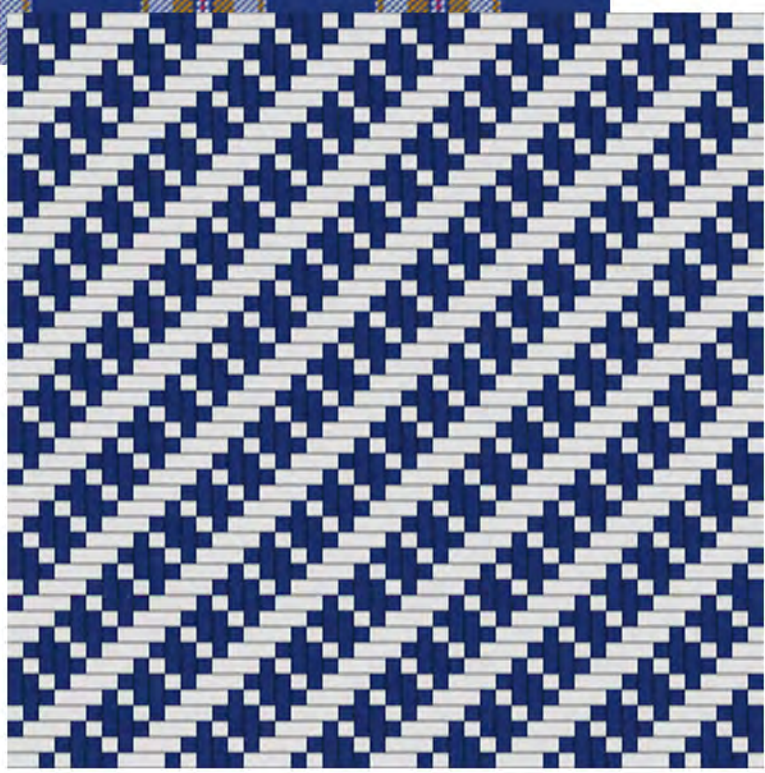

O.328
2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 155 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

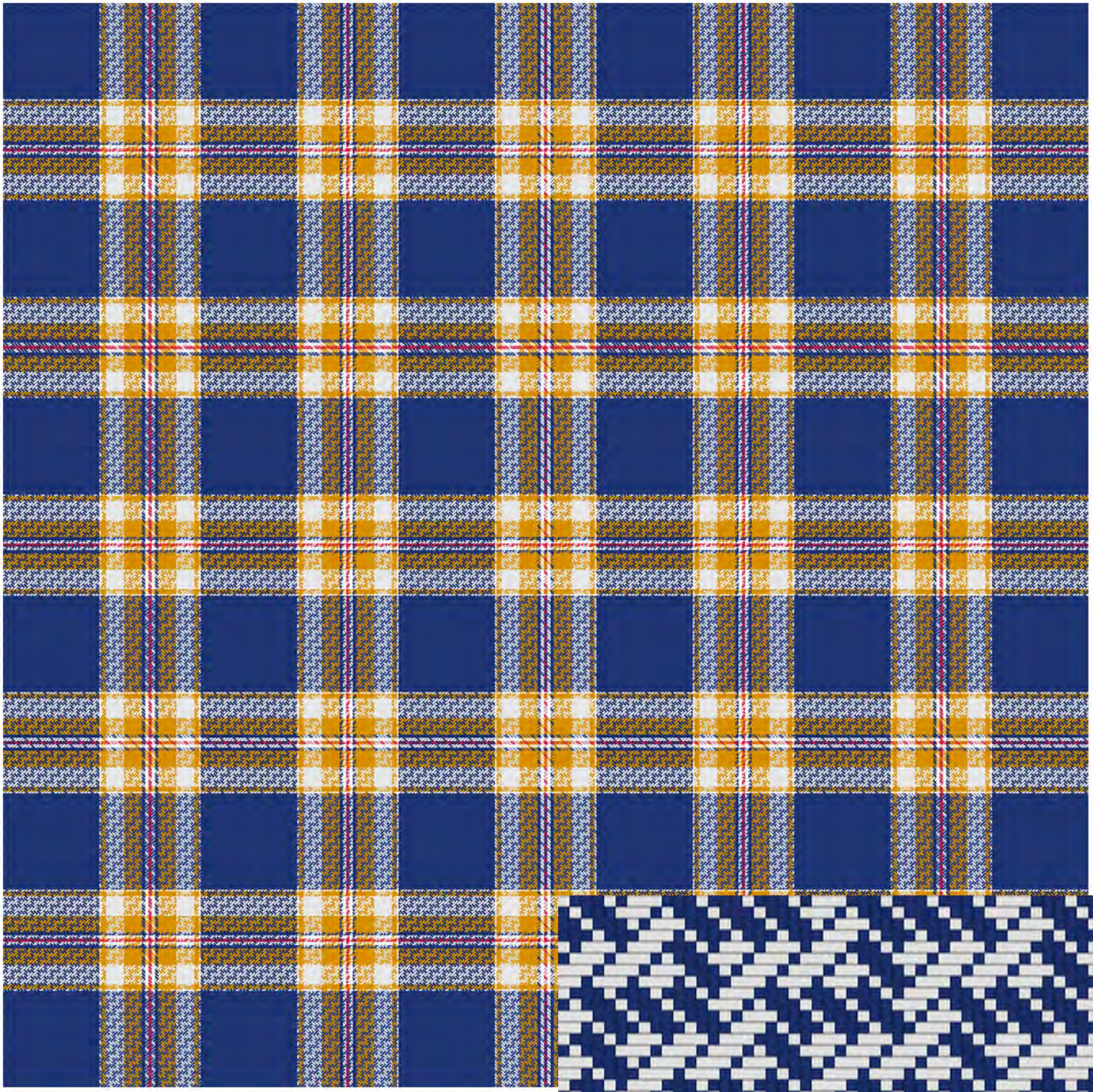

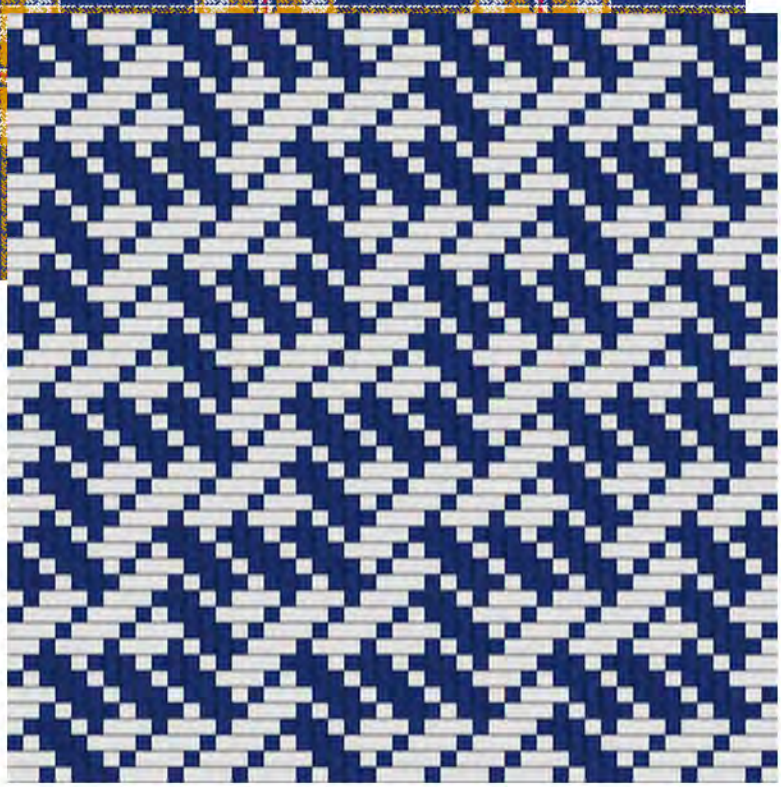

O.454
2-tr ullgarn, 7 tr/cm
Storlek 168 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

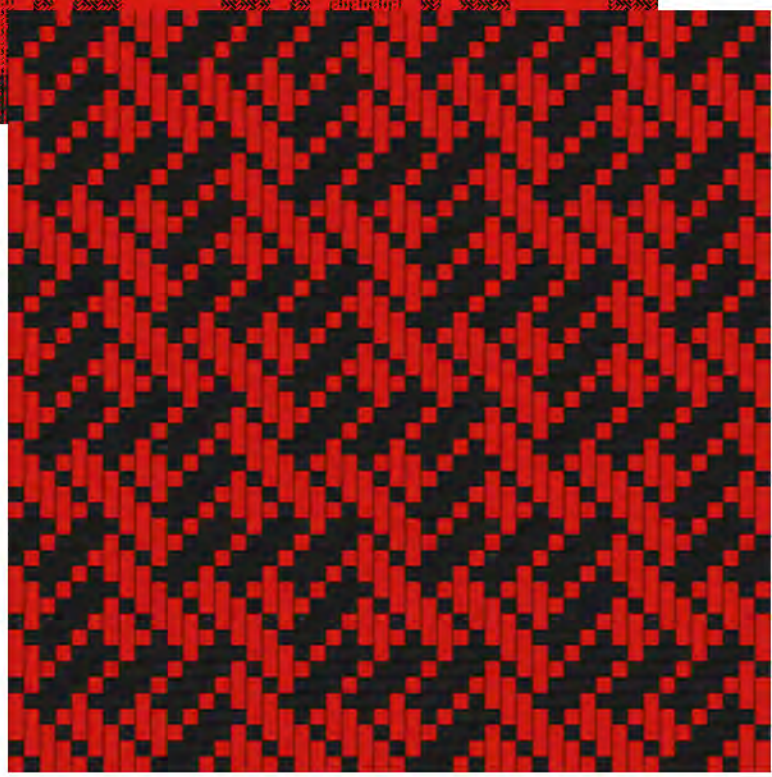

O.446
2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 160 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Troligtvis vävd av Desideria Wahlby

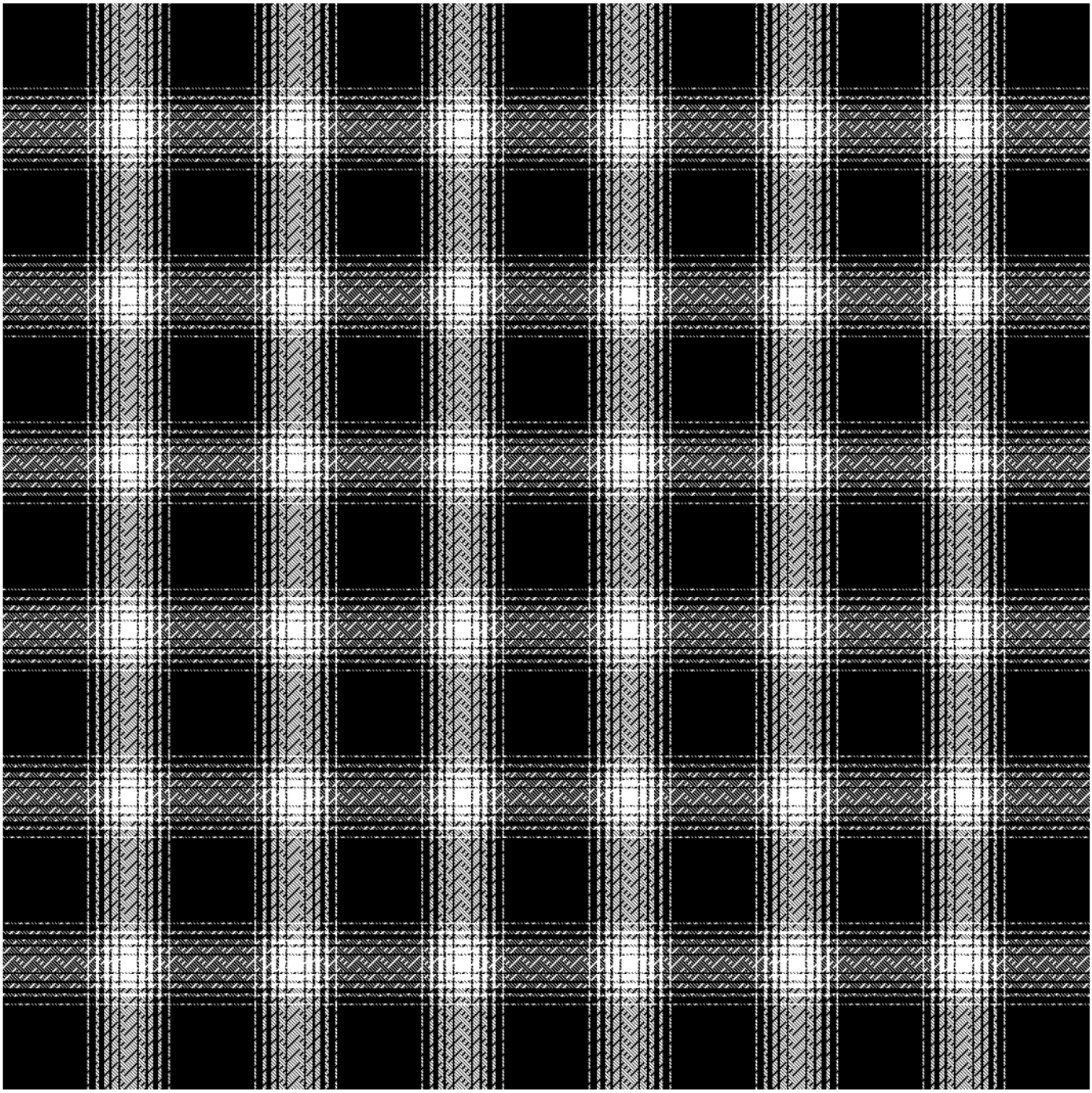

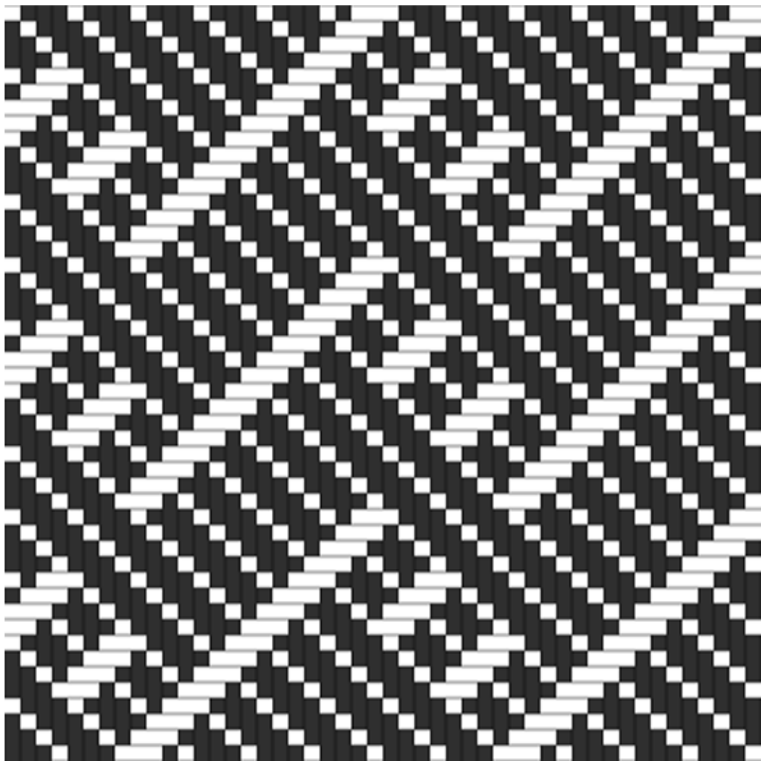

O.120
2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 158 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

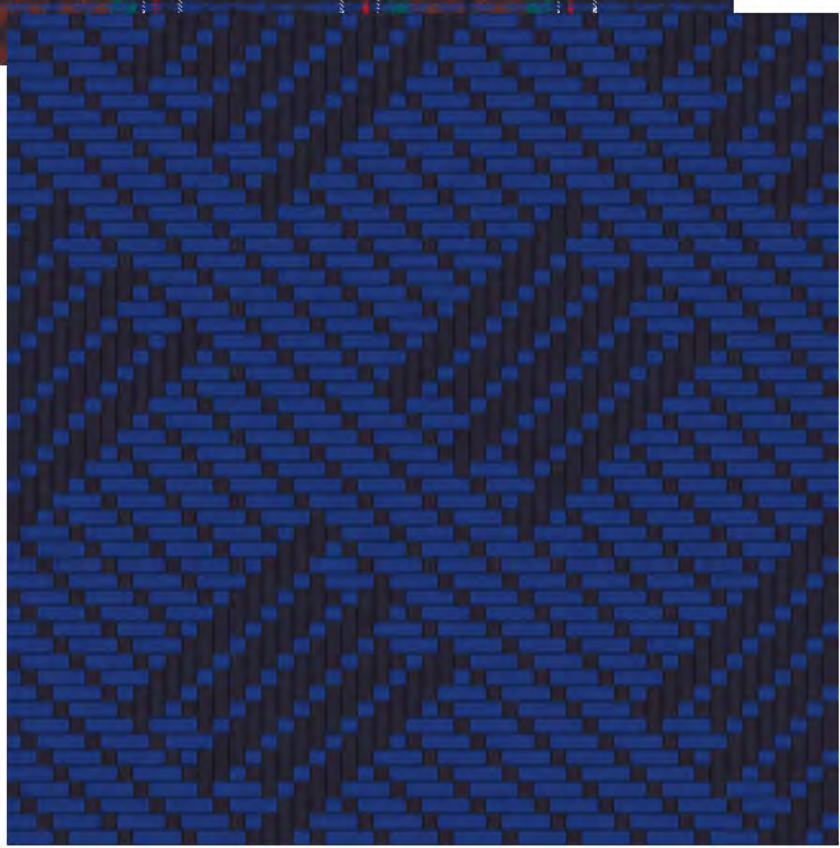

O.457
2-tr ullgarn, 9 tr/cm
Storlek 162 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av desideria Wahlby

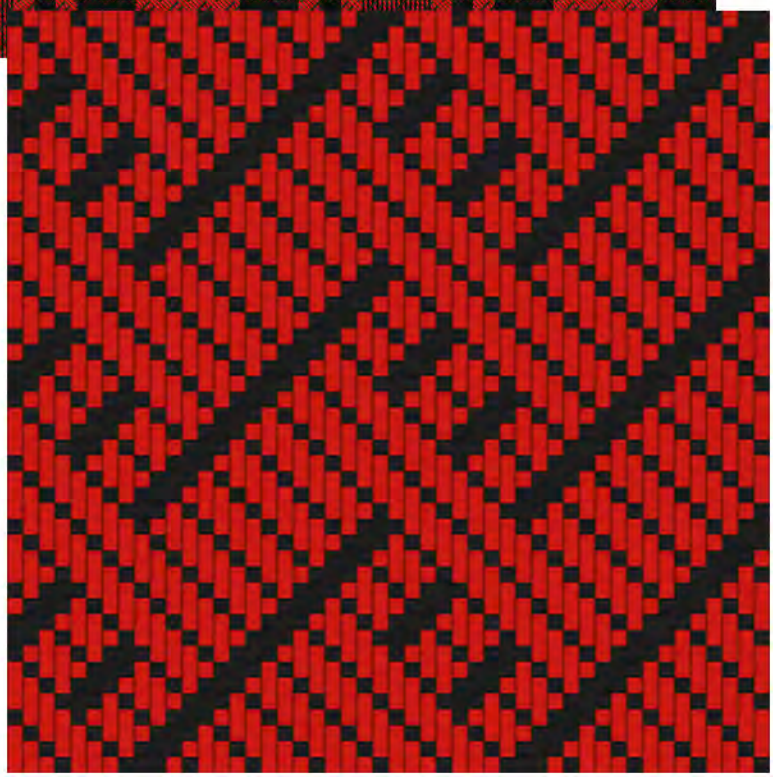

O.439
2-tr ullgarn, 7 tr/cm
Storlek 168 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

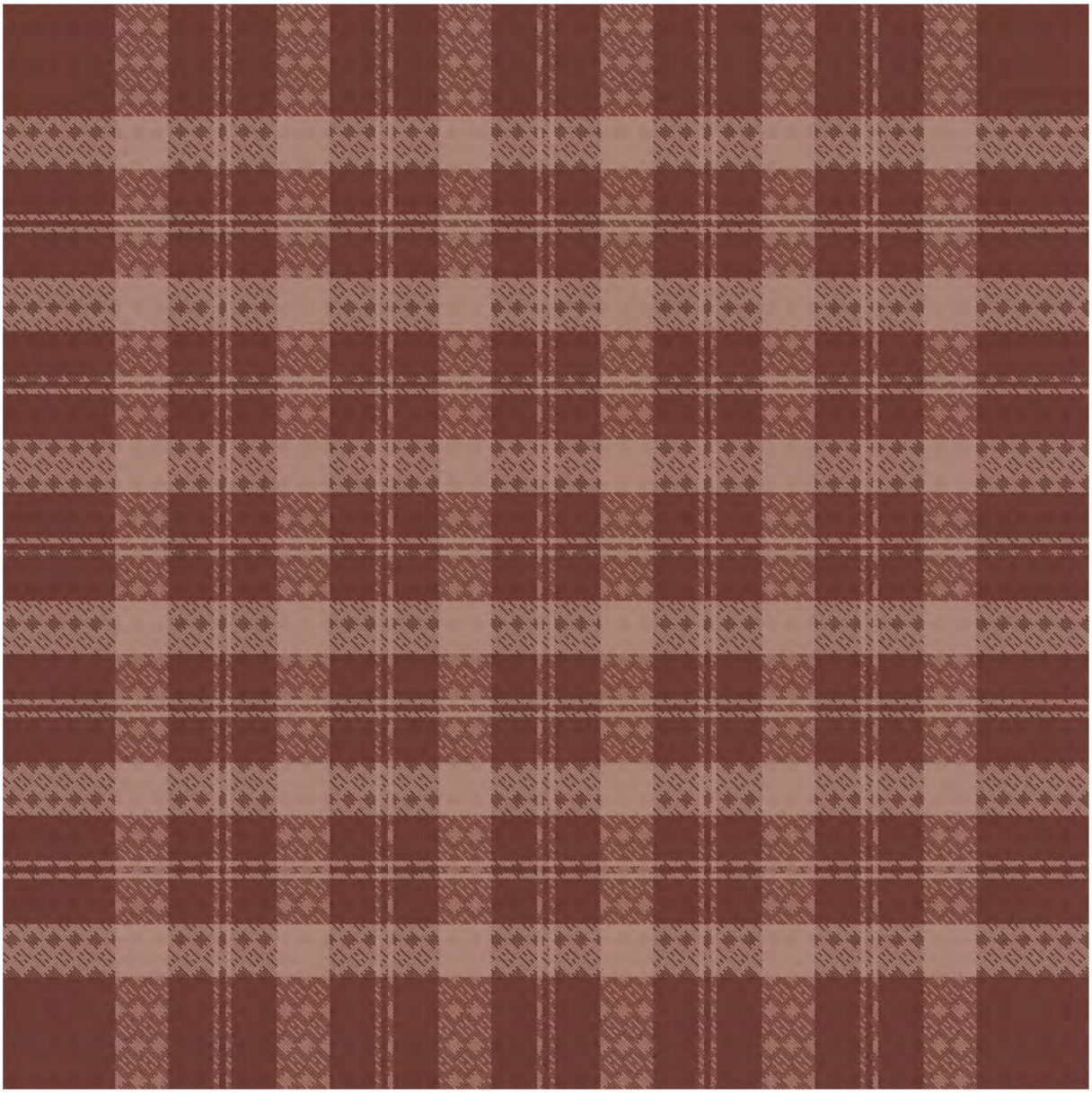

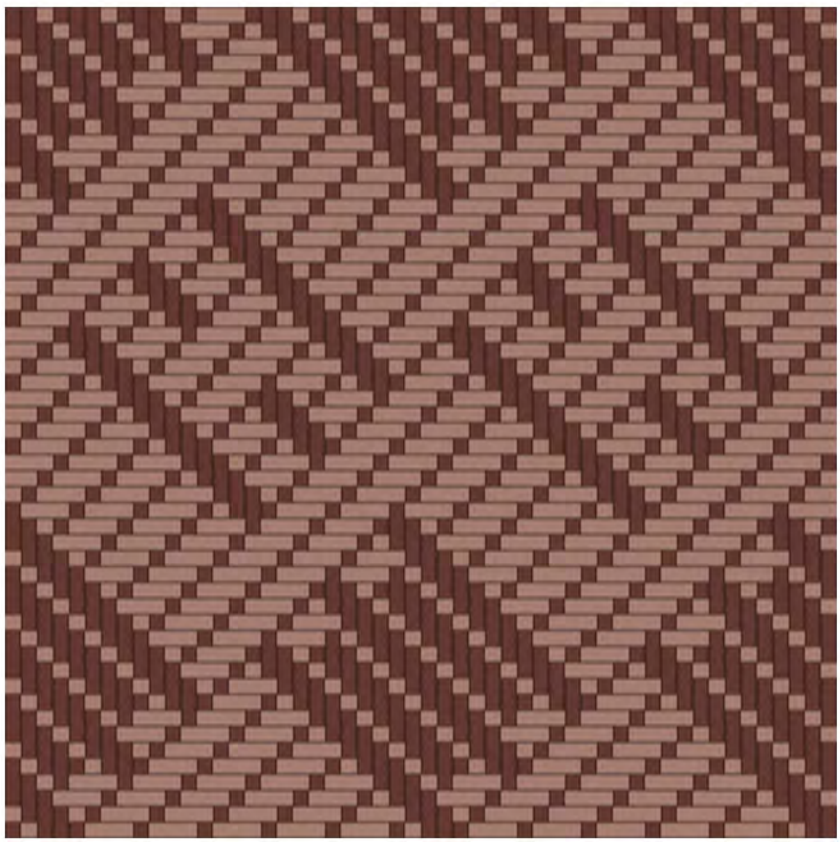

O.432
2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 150 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

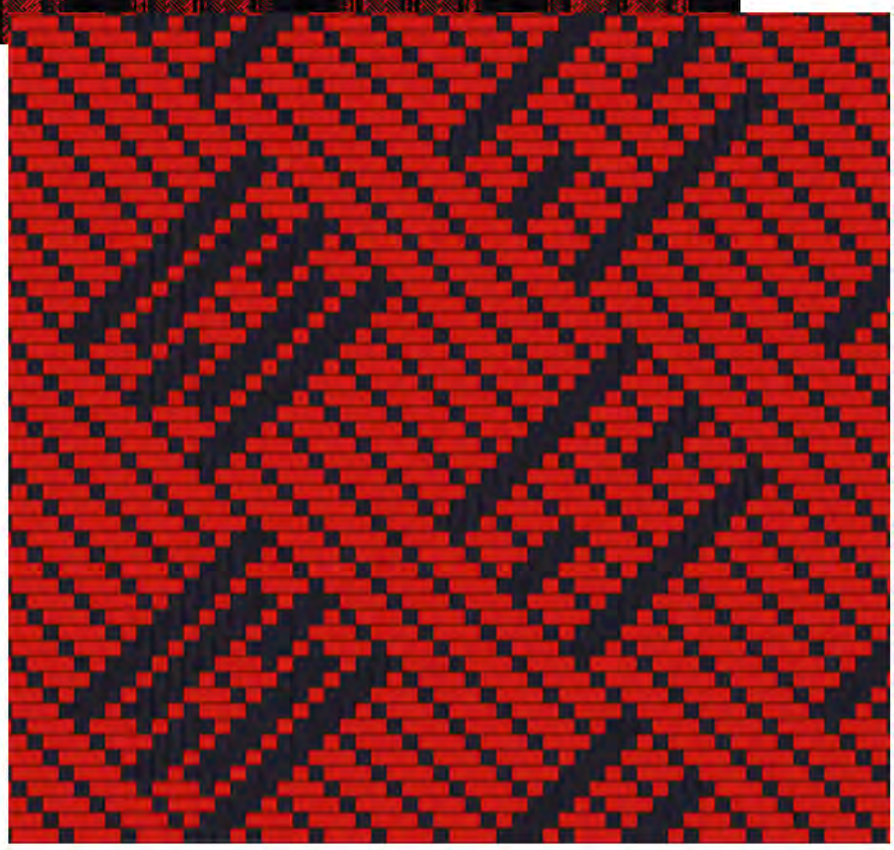

O.458
2-tr ullgarn, 7 tr/cm
Storlek 152 cm
Vävd i två längde
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

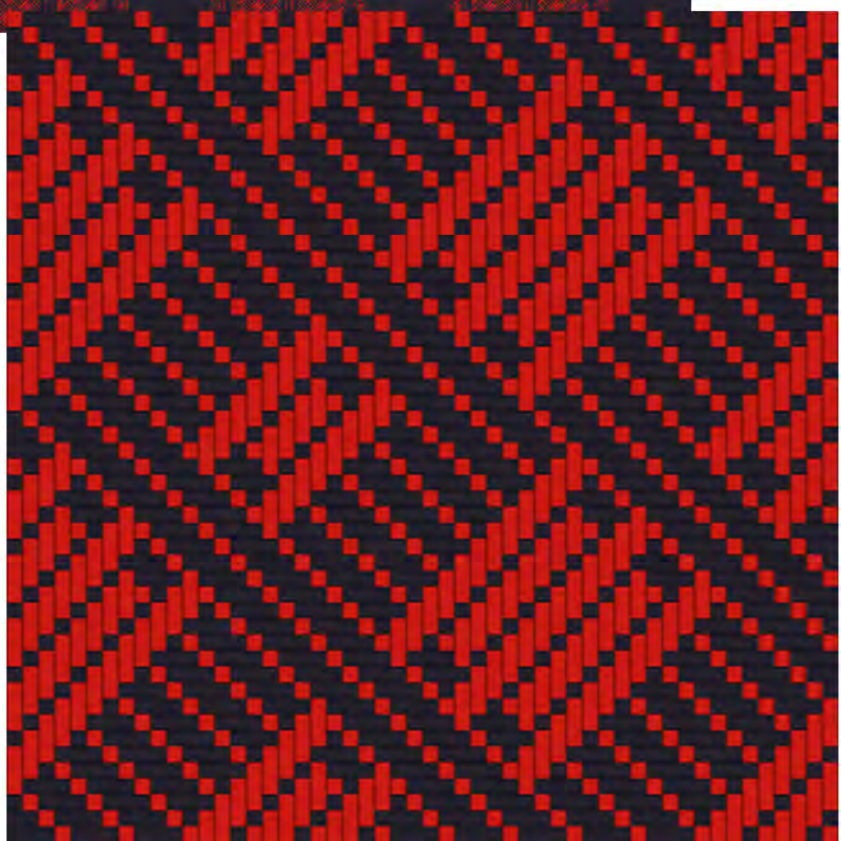

O.456
2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 153 cm
Vävd i två längde

Desideria Wahlby vävde också tvärrandiga schalar i kypertvariationer – botten vävd i en bindning och ränderna, med en färgeffekt, på ett annat sätt.

Genom att jämföra flera olika uppteckningar av sådana schalar har exemplet som visas här ritats upp.

2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 160 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag

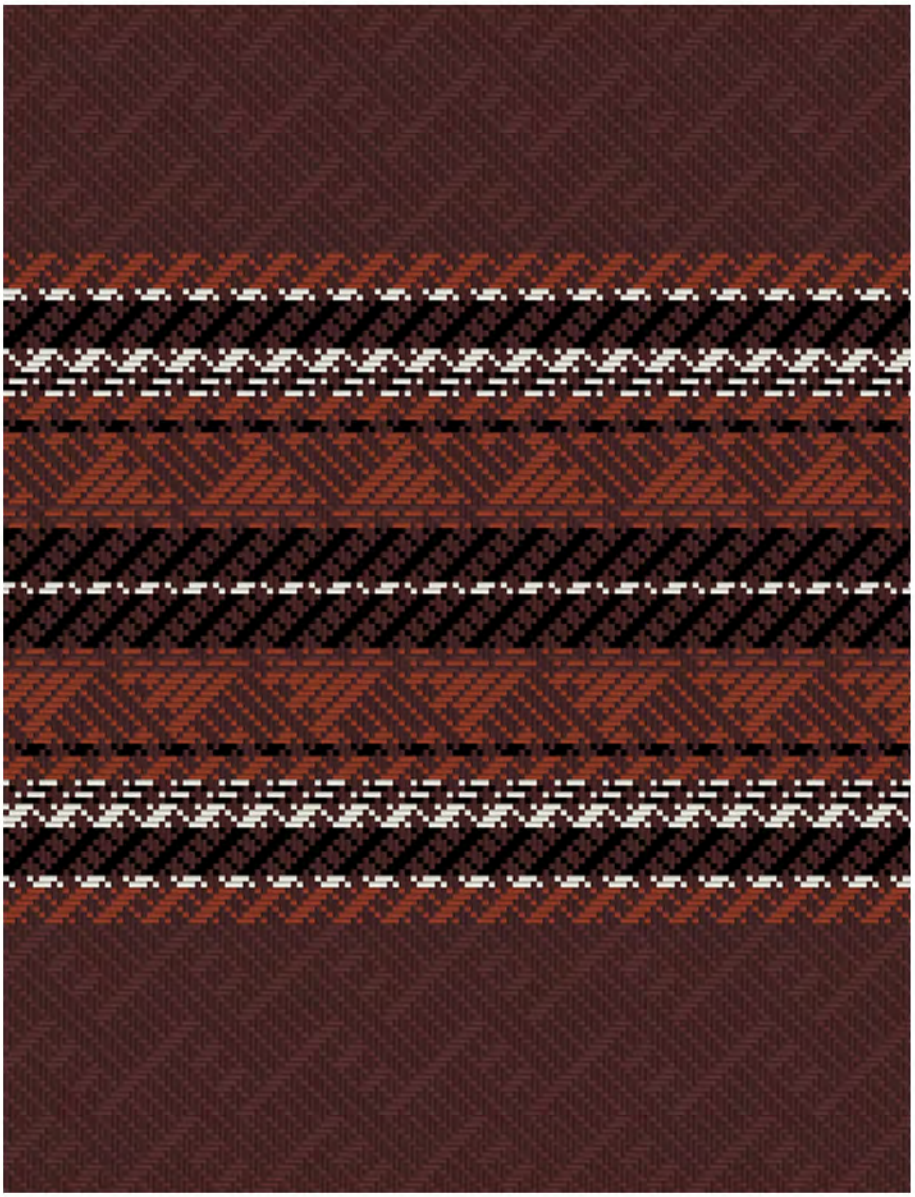

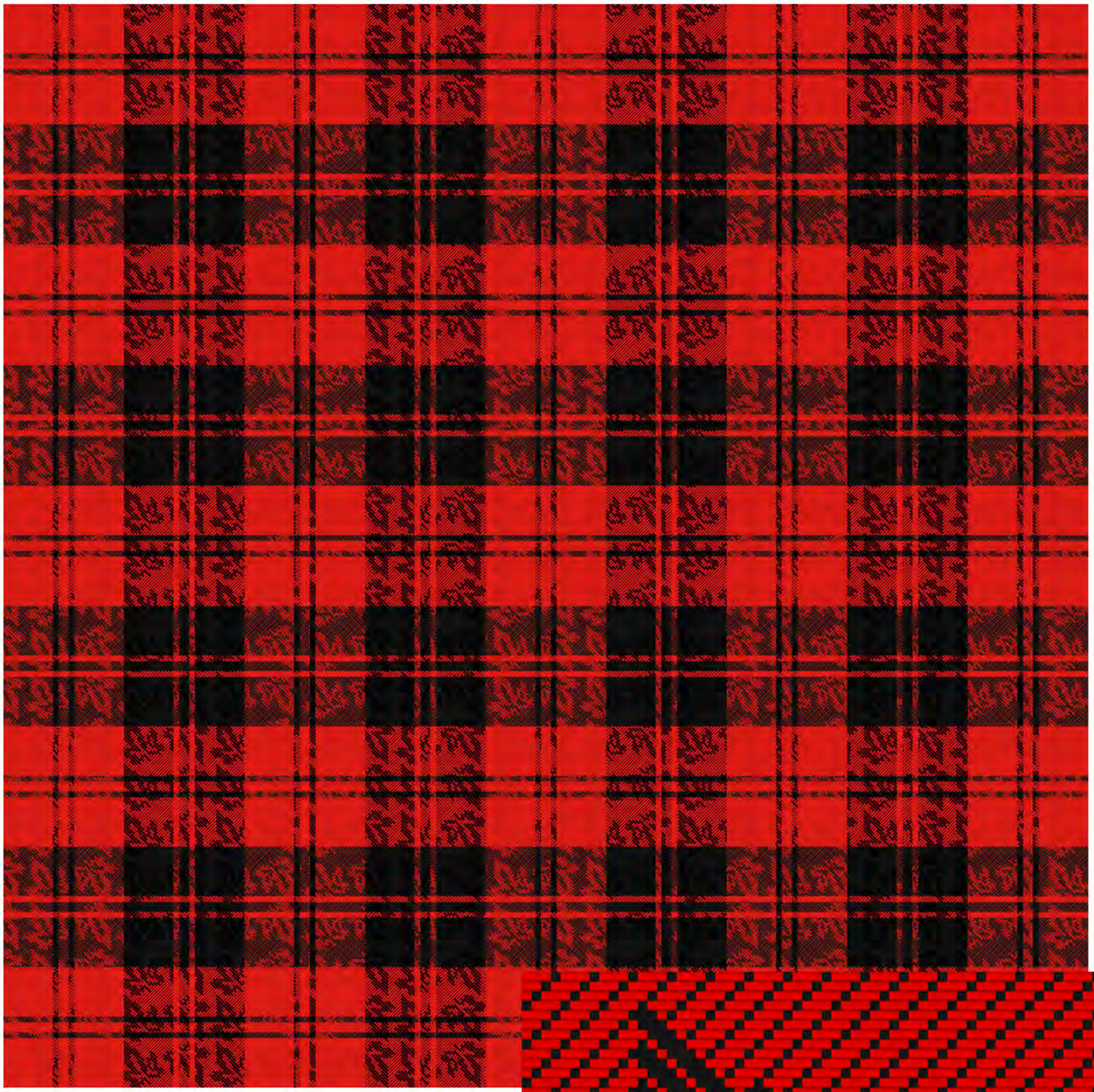

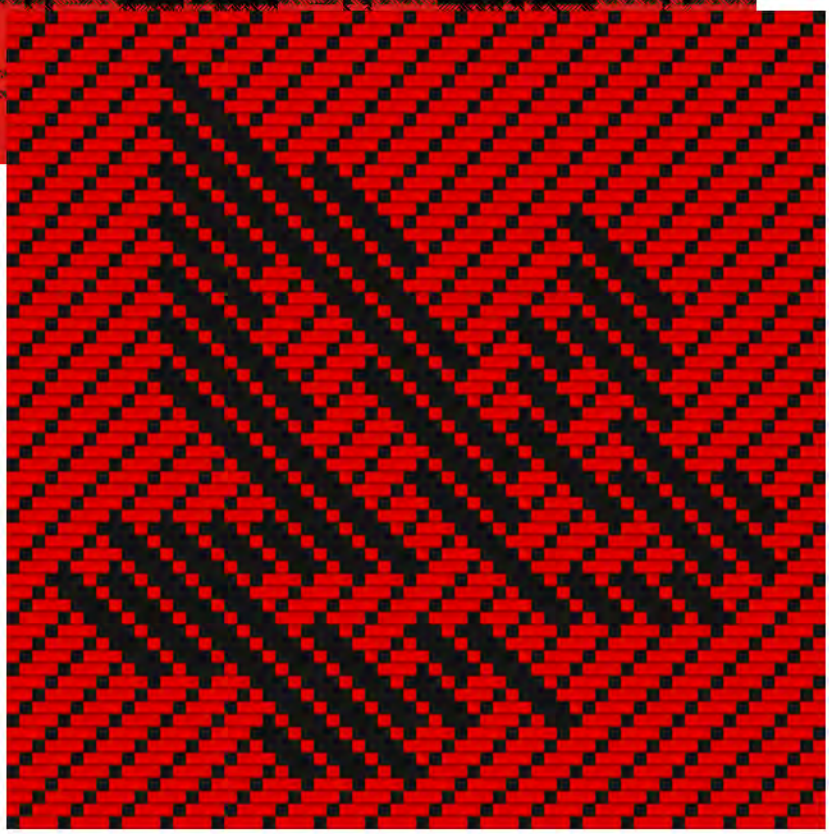

S.372
2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 165 cm
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag
Vävd av Desideria Wahlby

Wilhelmina Barkander i Hörsne

vävde schalar i kypertvariationer med längsgående ränder i damast. Mönstren hämtade hon från Lovisa Nylanders vävbok. Hon vävde schalar i hel bredd. Hennes vävstol var utrustad med 4 framskaft och 36 mönsterskaft.

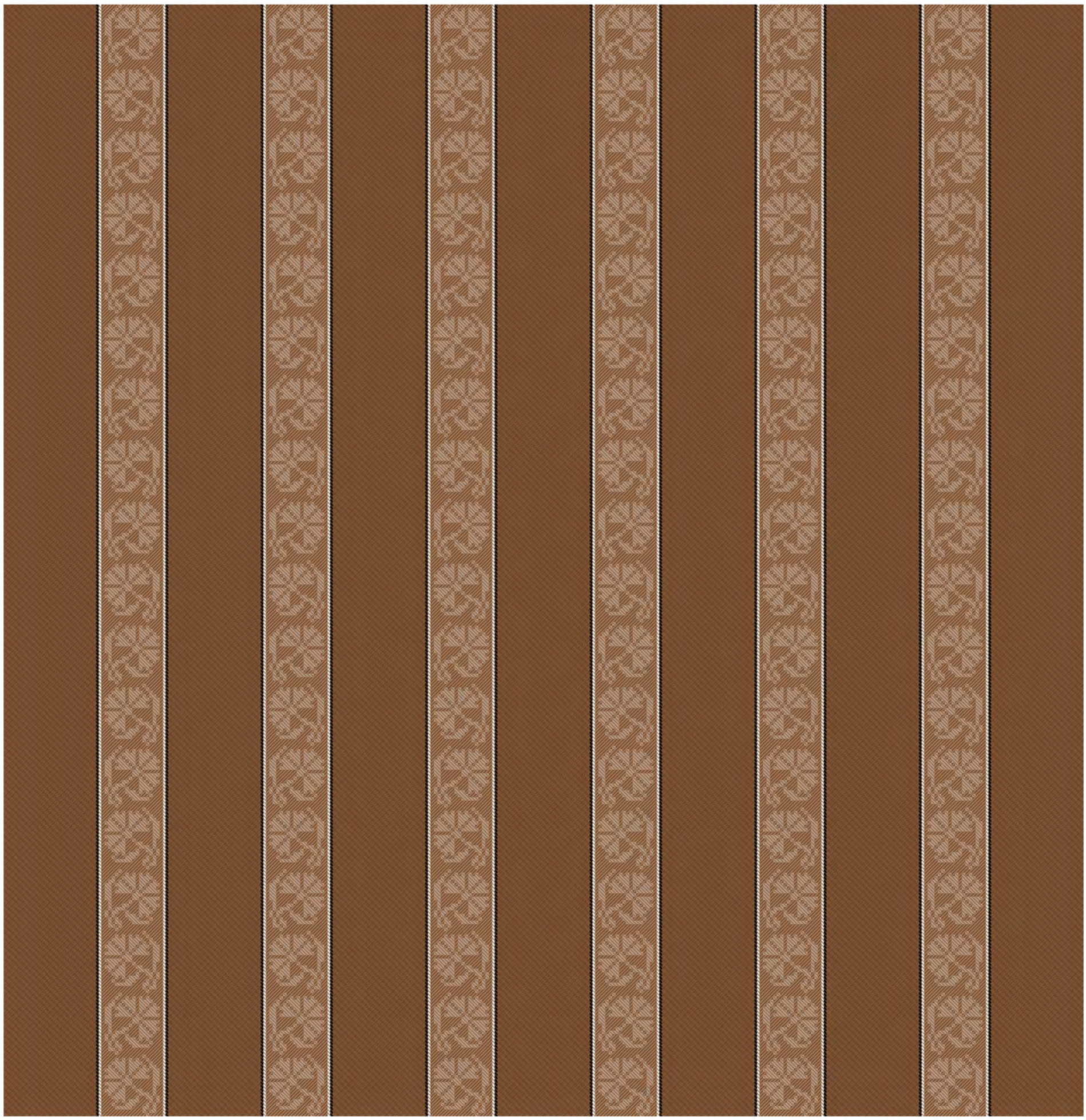

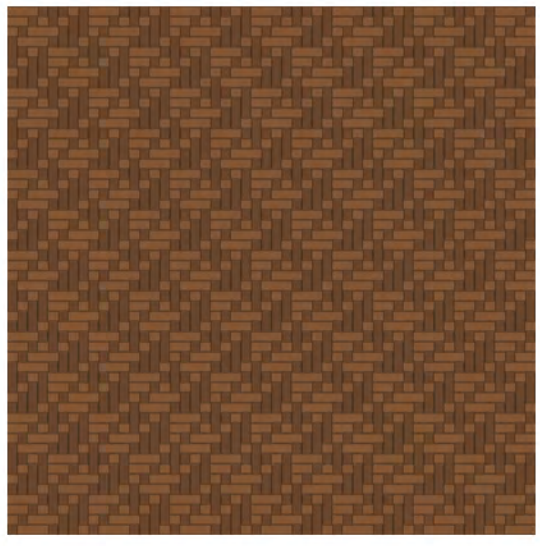

2-tr ullgarn, 8 tr/cm
Storlek 155 cm
Vävd i hel bredd
Frans av varp och inslag

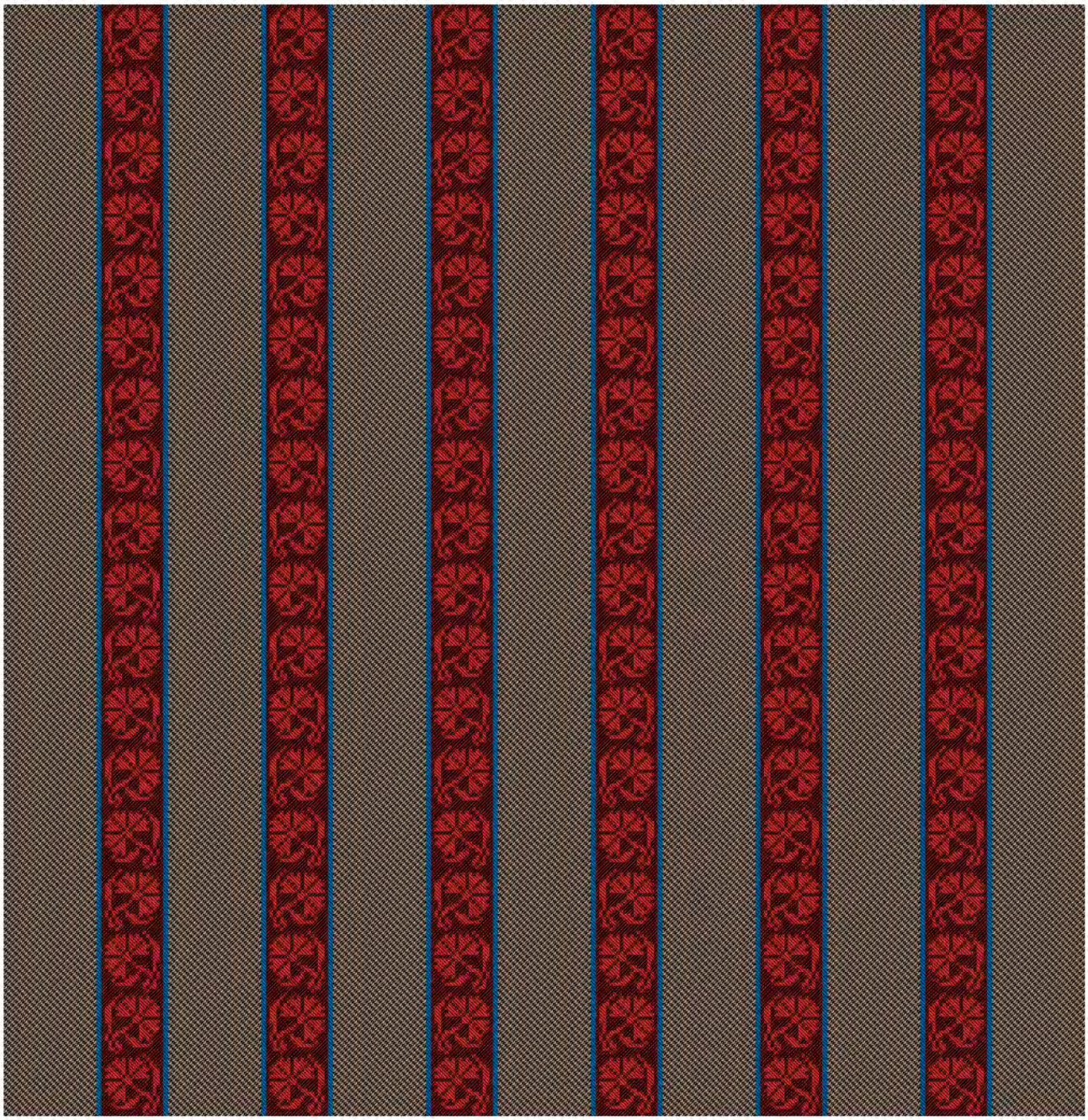

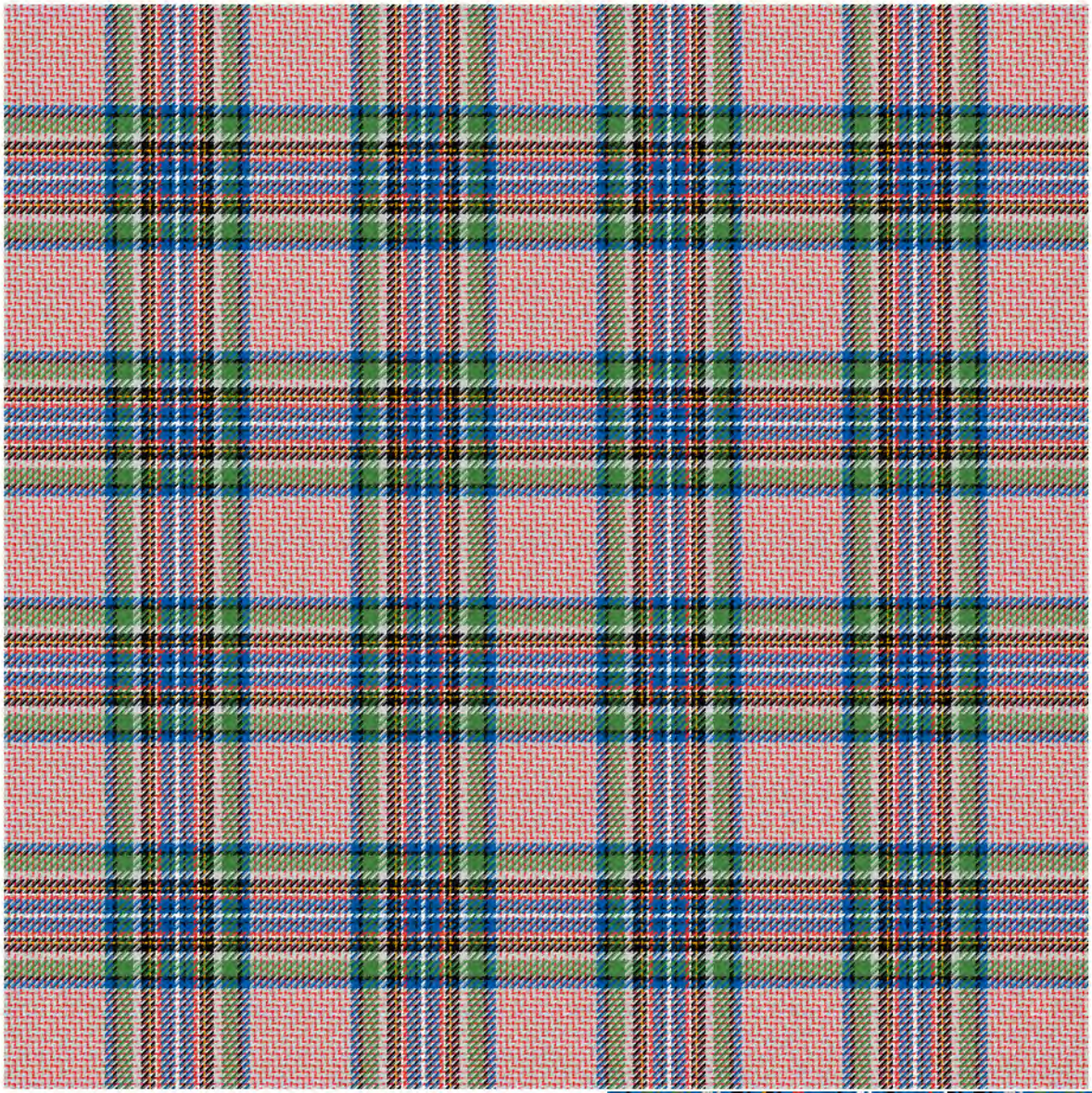

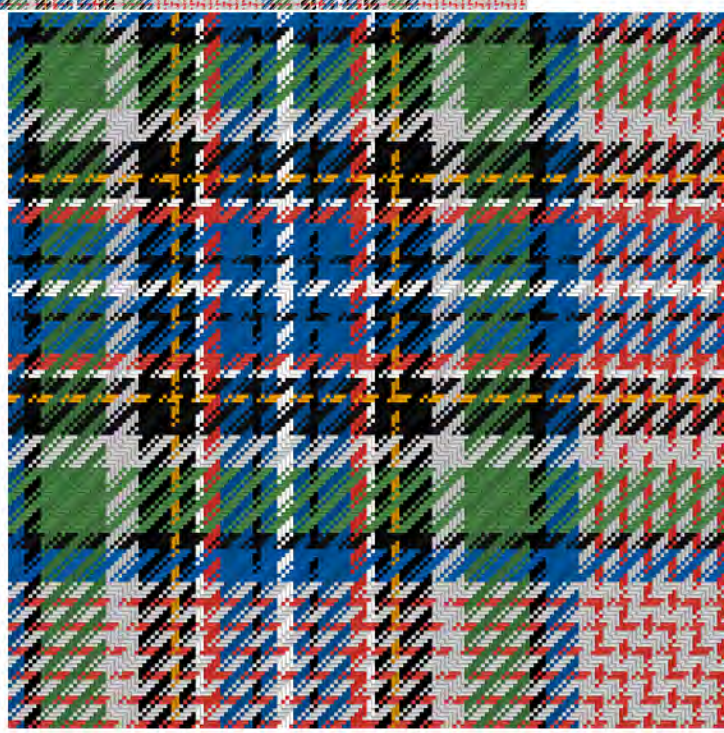

O.360
2-tr ullgarn, 22 tr/3 cm
Storlek 147 cm
Vävd i hel bredd
Frans av varp och inslag
Troligen vävd hos mamsell Lange

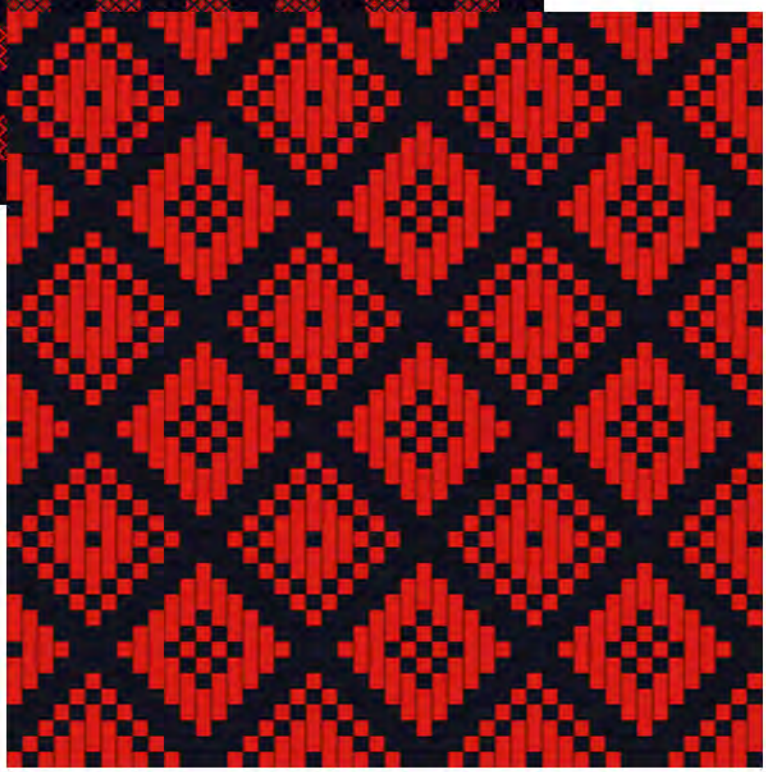

O.410
2-tr ullgarn, 7 tr/cm
Storlek 151 cm
Vävd i hel bredd
Frans av varp och inslag
Vävd hos Lagergrens, Rommunds i Havdhem
Vävstol med ryckverk

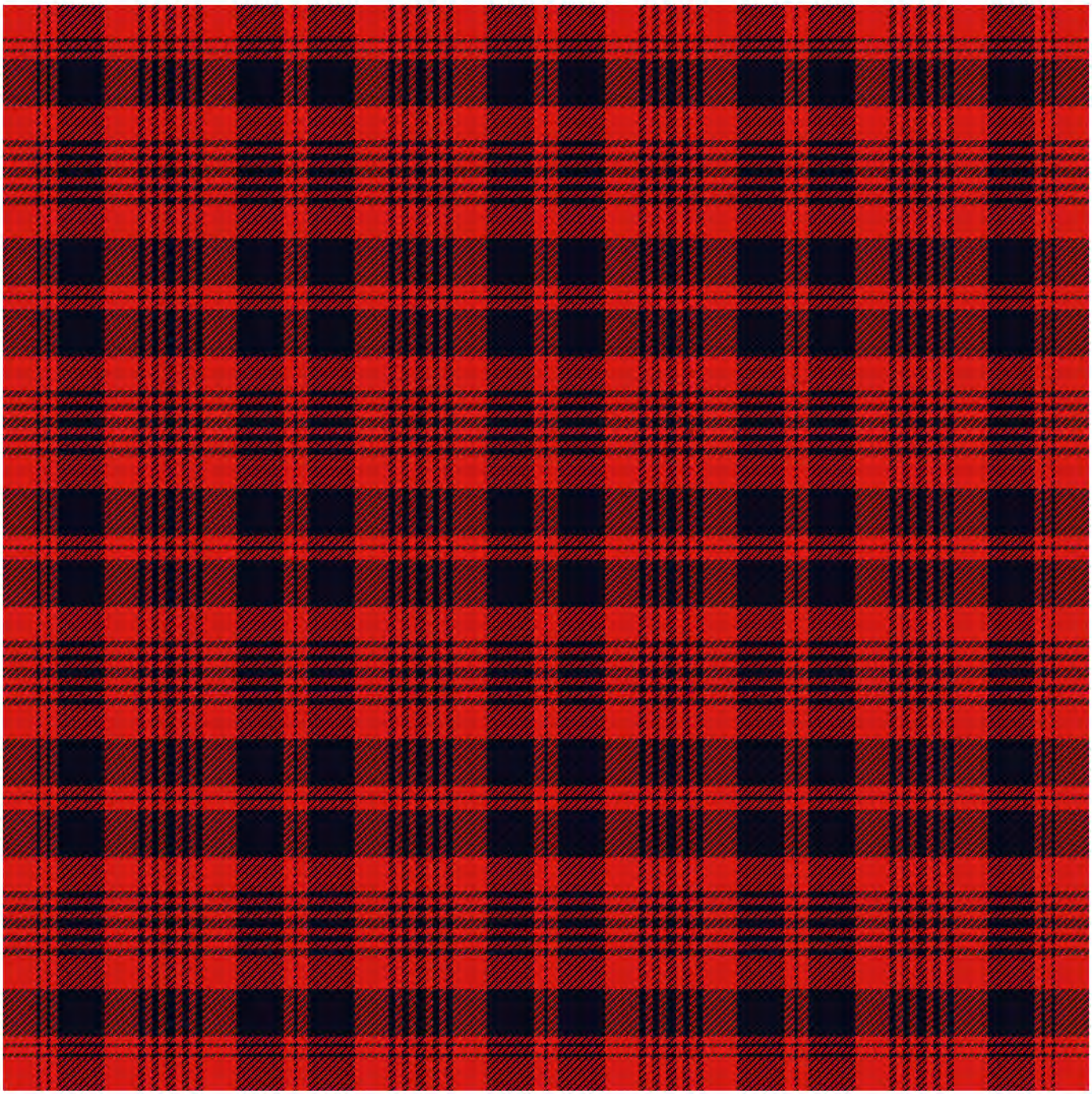

O.399
2-tr ullgarn, 26 tr/3 cm
Storlek 157
Vävd i två längder
Frans av varp och inslag

En nyvävd schal

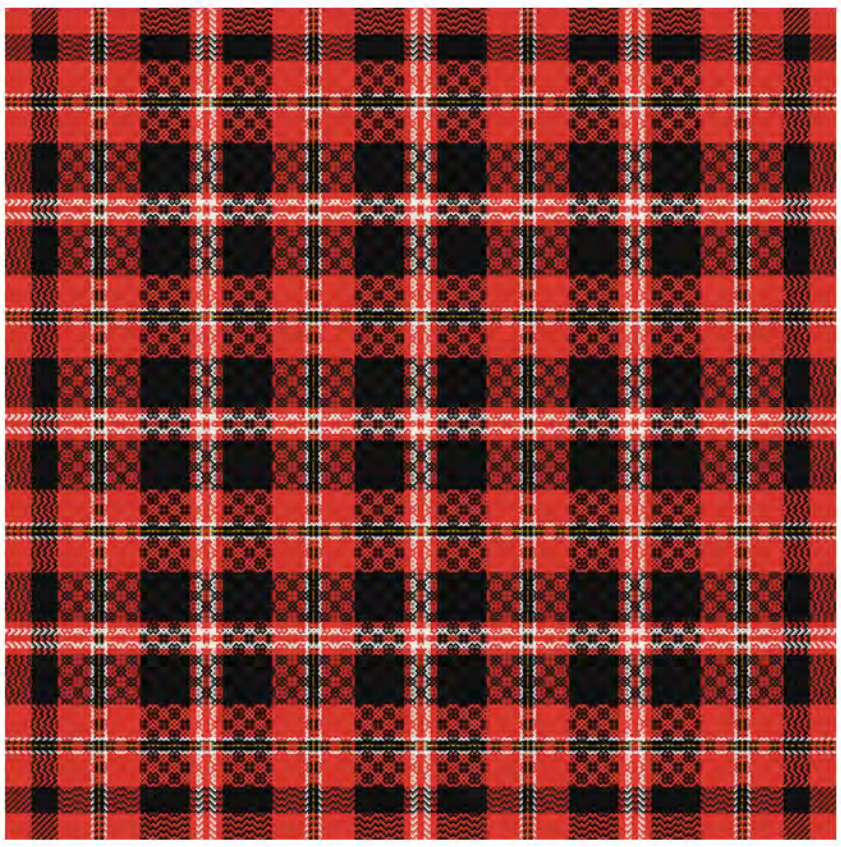

O.143
Kypertvariation i 8 skaft
2-tr ullgarn, 7 tr/cm
Vävd i hel bredd
Frans av varp och inslag
1946 fanns den på Gåsemora på Fårö

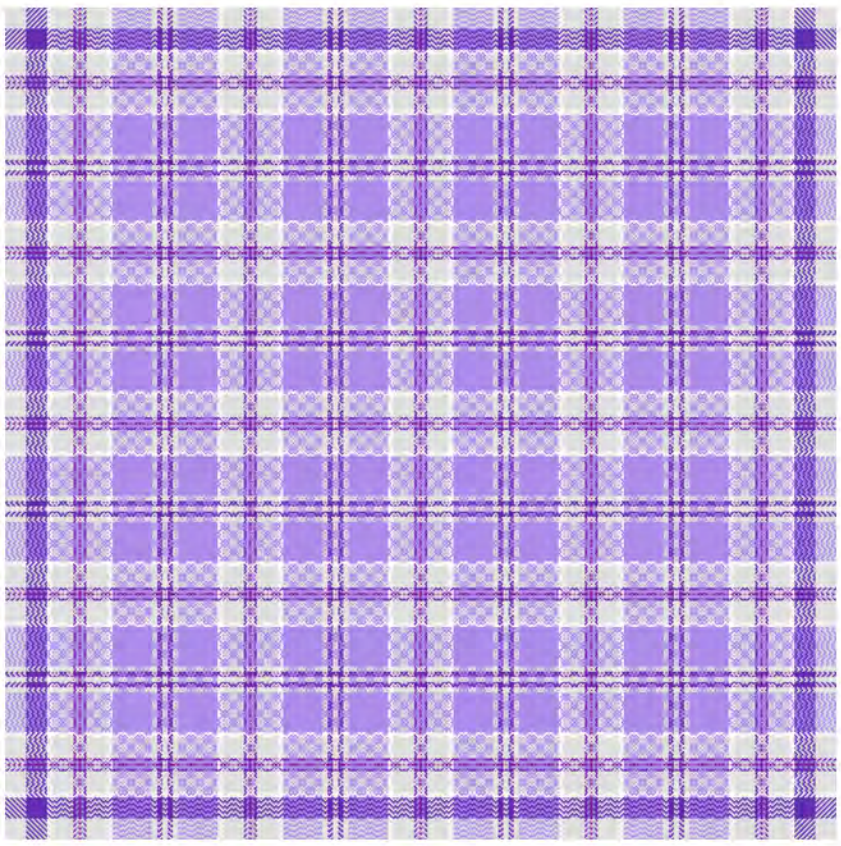

Den nyuppvävda schalen fick sina färger
av rester av Nokamgarn,
Den tätare kvalitén gav en rapport till.

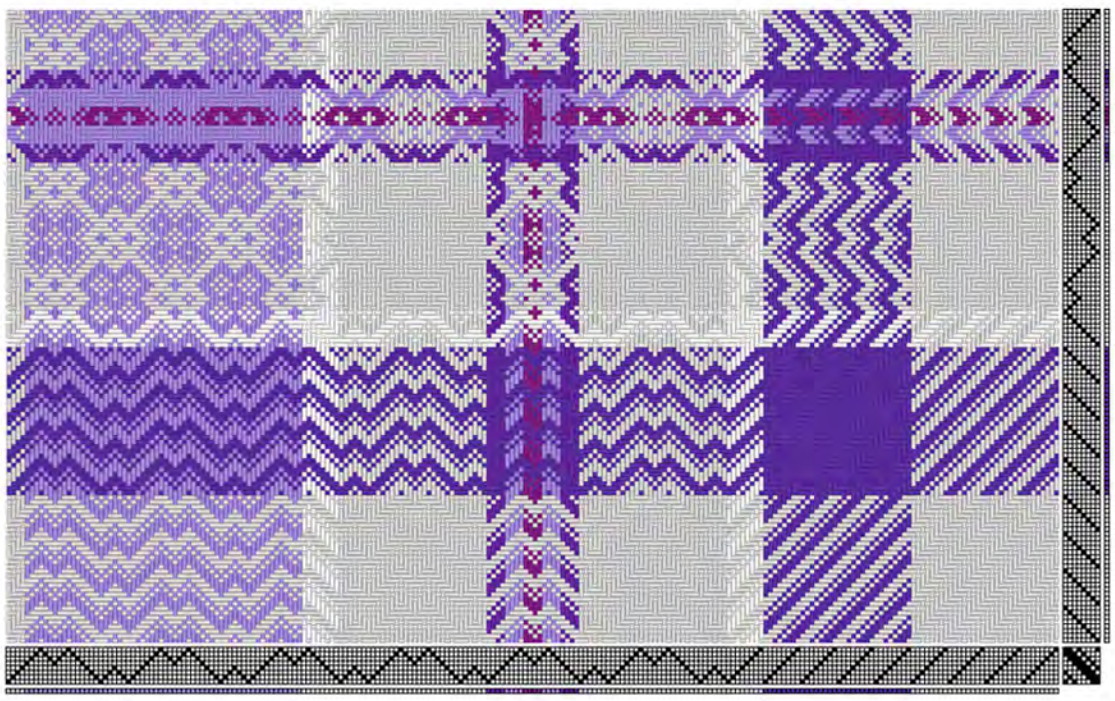

Inredning av hörnet och
bindningen visad som trådar.

Utställningen är producerad av Åsa Martinsson

Analyserna och bilderna har utförts med programmen WeavePoint och Complex Drafting